

**Tiesību Zinātņu Pētniecības Institūts sadarbībā ar
Latvijas Universitātes Juridisko fakultāti, laikrakstu “Dienas Bizness” un žurnālu “Jurista
Vārds” rīko zinātnisku konferenci**

„Valsts konsekvence tiesiskās pašlāvības un tiesiskās drošības principu ievērošanā”

2016. gada 29. janvāris plkst. 11.30 – 11.45

Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes konferenču zāle

Kristīne Kinča¹

Referāta

“Pašvaldības tiesības un tiesiskās pašlāvības principa korelācija”

tēzes

1. Pašvaldība ir teritoriālā pašpārvalde, kas tiek īstenota teritorijas iedzīvotāju labā un vārdā, proti, pašvaldība ir vietējās varas tiesības un spēja regulēt un vadīt nozīmīgu publisko lietu daļu likuma robežās savā atbilstībā un vietējo iedzīvotāju interesēs.
2. Pašvaldībai ir duāla daba – tā rīkojas ne tikai savu autonomo kompetenču ietvaros, izstrādājot attiecīgu politiku, bet arī darbojas valsts vārdā kā tās aģents (deleģēto funkciju ietvaros). Līdz ar to ir kļūdaini uzskatīt, ka pašvaldība ir tas pats, kas valsts vara. Pašvaldība ir publiskās varas sastāvdaļa. Jāspēj nodalīt, kur pašvaldība darbojas autonomo funkciju ietvaros un kur tā darbojas kā valsts aģents.
3. Tiesiskās pašlāvības princips attiecas uz pašvaldības rīcību, tai darbojoties savu autonomo kompetenču jomā, tajā skaitā brīvprātīgo iniciatīvu jomā, vienlīdz lielā mērā, kā tiesiskās pašlāvības princips attiecas uz valsts iestādēm. Proti, arī pašvaldībām savās darbībās ir jābūt konsekvētām gan pieņemot administratīvos aktus, gan ārējos normatīvos aktus (lēmumus, saistošos noteikumus utt.). Pašvaldībai, pieņemot jaunus administratīvos vai normatīvos aktus, vai tos grozot, pēc iespējas jāaizsargā personas tiesiskā pašlāvība, izvērtējot, vai personas pašlāvības uz tiesību normu ir likumam atbilstoša, pamatota un saprātīga, kā arī tam, vai tiesiskais regulējums pēc savas būtības ir pietiekami noteikts un nemainīgs, lai tam varētu uzticēties.
4. Visprecīzāk pašvaldības tiesības korelācija ar tiesiskās pašlāvības principu izpaužas, kad pašvaldība ir valsts aģents. Tad, kad pašvaldības no vietējās nozīmēs problēmu risinātājam ir pārtapušas par valsts aģentu, pašvaldības nodrošina tiesiskās pašlāvības principa īstenošanu atbilstoši subsidiaritātes principam, kad publiskās varas pienākumus pēc iespējas realizē tā vara, kas atrodas vistuvāk personai un spēj nodrošināt pienākumu efektīvu īstenošanu zemākā pārvaldes līmenī.
5. Gadījumos, kad pašvaldība iestājas kā valsts aģents valsts funkciju izpildes nodrošināšanā (deleģētās funkcijas), valstij pašvaldības jānodrošina ar deleģētās funkcijas izpildei nepieciešamo finansējumu. Vai, mainoties vienam mainīgajam (valstij nenodrošinot nepieciešamo finansējumu, likumdevējam mainot tiesisko regulējumu (paplašinot vai

¹ Latvijas Pašvaldību savienības priekšsēža padomniece juridiskajos jautājumos.

samazinot deleģētās funkcijas apjomu), izmainās arī otrs (pašvaldības pienākums nodrošināt deleģētās funkcijas izpildi)? Vai pašvaldība var atteikties būt par valsts aģentu? Kamēr vien valsts funkcija ir deleģēta pašvaldībai un pašvaldība ir valsts aģents, deleģētā funkcija tai ir jāizpilda un jānodrošina privātpersonas tiesiskās paļāvības principa ievērošana.